

Datum: 4 februari 2026

Betreft: VOC bidbook



Aan: **Dr. M.L. Vos**
GroenLinks-PvdA fractie Eerste Kamer
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Van: Stichting VOC
Lodewijk Napoleonplein 14
5616 BA Eindhoven

Geachte mevrouw Vos,

Een minderheidskabinet dat gebaseerd is op een beperkt en dus niet dichtgetimmerd regeerakkoord geeft een voor ons land tot nu toe ongekennde verruiming van de invloed van de beide Kamers op het te voeren beleid.

Zo ook op het beleid rond cannabis.

Met het aantreden van het nieuwe kabinet is dit dossier -na eerder de wettelijk geregelde start van het zogeheten Experiment Gesloten Coffeeshopketen- in een nieuwe fase gekomen.

Bijgaand gelieve u dan ook een brochure van onze stichting aan te treffen waarin op grond van verifieerbare feiten een belangrijke update wordt geboden van de ontwikkelingen rond het cannabisdossier.

Wij spreken graag de hoop uit dat u een en ander in uw toekomstige besluitvorming mee zult willen nemen.

Uiteraard staan wij tot uw beschikking voor een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet, namens de stichting Verbond voor Opheffing van het Cannabisverbod,

Derrick Bergman, voorzitter
Telefoon: 040-2572818

Mauro Picavet, secretaris
Telefoon: 5.1.2.e

HET CANNABISDOSSIER

-Een nieuwe fase-



Rob Jetten, partijleider D66

De verkiezingsuitslag heeft het cannabisdossier in een nieuwe fase gebracht. D66, nu de grootste partij, is van oudsher pleitbezorger van regulering en kan daarbij al sinds 2008 rekenen op brede steun van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).



VERBOND VOOR
OPHEFFING VAN
HET **CANNABIS**VERBOD



Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Ranking van drugs

Een vergelijking van de schadelijkheid van drugs

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu rapport 430001001/2009

- 01 Crack
- 02 Heroïne
- 03 **Alcohol**
- 04 **Tabak**
- 05 Cocaïne
- 06 Metamfetamine
- 07 Methadon
- 08 Amfetamine
- 09 GHB
- 10 Benzodiazepines
- 11 **Cannabis**
- 12 Buprenorfine
- 13 Ecstasy (MDMA)
- 14 Ketamine
- 15 Methylfenidaat
- 16 Anabole steroïden
- 17 Khat
- 18 Lsd
- 19 Paddo's

Dit RIVM rapport is destijds
opgesteld in opdracht van
toenmalig VWS minister
Ab Klink (CDA).



NB: Cannabis staat op de 11e plaats, ná
de massaal voorgeschreven kalmerings-
en slaapmiddelen (benzodiazepines).

'De rangschikking is bepaald op basis van de driedeling: hoe giftig is het middel (op korte en lange termijn), hoe verslavend is het, en wat is de maatschappelijke schade. Voorbeelden van de laatste factor zijn agressie, verkeersonveiligheid, arbeidsverzuim en zijn zowel op individueel niveau gemeten als op het niveau van de samenleving in zijn geheel.'

INHOUDSOPGAVE	pag.
Voorwoord	5
Hoofdstuk 1	7
VNG pal achter regulering De Vereniging Nederlandse Gemeenten pleit al sinds 2008 voor regulering van cannabis, individuele burgemeesters staan hiervoor nog langer op de bres.	
Hoofdstuk 2	11
Internationaal perspectief: regulering van Duitsland tot Zwitserland Het aantal landen en staten dat repressie van cannabis verruimt voor regulering blijft groeien.	
Hoofdstuk 3	17
Een halve eeuw paradoxaal cannabisbeleid Hoe is ons cannabisbeleid ontstaan? Wat betekent het wietexperiment voor dat beleid?	
Hoofdstuk 4	23
Medicinale cannabis: elf aanbevelingen 460.000 medicinale gebruikers, nog geen 7% op recept. Wat gaat er mis, wat kan er beter?	
Hoofdstuk 5	27
Contouren van een cannabiswet: de consument centraal, niet het geld Wat zijn de vereisten voor een cannabiswet die de belangen en de gezondheid van de consument centraal stelt en een innovatieve, effectief gereguleerde cannabisindustrie oplevert?	
Bronvermelding	31
Colofon	34

Hoeveel mensen overlijden er door alcohol, tabak en andere drugs?

98,9% van het aantal doden door alcohol, tabak en drugs is toe te schrijven aan de legale middelen alcohol en tabak. 1,1% is toe te schrijven aan de illegale middelen zoals heroïne, cocaïne, XTC, amfetamine en GHB.

We geven de cijfers van het aantal doden in een jaar als gevolg van:
 -gebruik van het middel, bijvoorbeeld door ziekte;
 -direct overlijden (overdosis).

Middel	Overleden door gevolgen van gebruik	Direct overleden
Alcohol	1.906*	0
Tabak	19.420*	0
Cannabis	0	0
Opiaten/opioïden	0	104**
Cocaïne	0	40**
GHB	0	7**
XTC/amfetamine	0	4**
Combinatiegebruik		69
Totaal	21.326	224

* = 2017

**= 2018

Bron: www.jellinek.nl/vraag-antwoord/hoeveel-mensen-overlijden-er-door-alcohol-tabak-en-drugs/

Voorwoord

Door de verkiezingsuitslag is het cannabisdossier in een cruciale fase beland. D66, van oudsher pleitbezorger van legalisering en regulering, is de grootste partij. Partijleider Rob Jetten weet zich gesteund door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), die sinds 2008 verdere regulering van cannabis bepleit. Over die steun en de argumenten van de lokale bestuurders gaat hoofdstuk 1.

De tijd dat Nederland vanuit het buitenland zware kritiek kreeg op ons cannabisbeleid is voorbij. Sinds Canada in 2018 cannabis volledig legaliseerde, nemen steeds meer landen afscheid van de falende repressieve aanpak en kiezen voor decriminalisering en regulering. Hoofdstuk 2 bevat een actueel overzicht van de internationale ontwikkelingen.

Hoofdstuk 3 schetst de geschiedenis van het Nederlandse cannabisbeleid in vogelvlucht, van de huisdealer tot en met het wietexperiment. Waar staan we, vijftig jaar na de historische wijziging van de Opiumwet in 1976? In hoofdstuk 4 komen de knelpunten rond medicinale cannabis aan bod en concrete aanbevelingen om de situatie te verbeteren.

In 2015 concludeerde de VNG over cannabis: ‘Een dergelijk belangrijk vraagstuk, met juridische, medische, maatschappelijke en internationale relevantie, verdient het om in volle omvang (formeel) wettelijk te worden geregeld.’

In hoofdstuk 5 schetsen we de contouren van een cannabiswet, die meer omvat dan alleen de coffeeshops en waarin de consument centraal staat, niet de commerciële belangen.

* * * * *

Dit is de negende brochure over het cannabisbeleid die het VOC sinds 2012 heeft uitgebracht. Ze zijn in eerste instantie bedoeld voor de leden van de Eerste en Tweede Kamer, maar ook journalisten, burgemeesters, ministers en maatschappelijke organisaties krijgen exemplaren toegezonden.

Derrick Bergman

Voorzitter stichting Verbond voor Opheffing van het Cannabisverbod

Het failliet van het gedogen

Op weg naar de cannabiswet



Joint regulation manifest



Utrecht, 31 januari 2014



Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Omslag VNG rapport Failliet van het gedogen (2015)

Presentatie Burgemeestersmanifest Joint Regulation, Utrecht, 31 januari 2014



Hoofdstuk 1

VNG pal achter regulering

Ruim tien jaar geleden, op 30 november 2015, presenteerde de bestuurlijke werkgroep Modernisering Cannabisbeleid van de Vereniging Nederlandse Gemeenten haar rapport *‘Het failliet van het gedogen – Op weg naar de cannabiswet’*. In de inleiding constateren de auteurs dat er al jaren over het cannabisbeleid wordt gediscussieerd, waarbij “morele en ethische argumenten de boventoon voeren”.

‘Daardoor leidt het debat tot een impasse, en tot oplossingen die de fundamentele problemen niet aanpakken. Ondertussen ervaren gemeenten, en wij als gemeentebestuurders, grote problemen met het huidige cannabisbeleid. Wat ons betreft is het dan ook tijd voor het doorbreken van de politieke impasse.’

Tijdens de algemene ledenvergadering van 8 juni 2016 stemde bijna 90% van de VNG leden in met de conclusies van dit rapport en met de inzet van de VNG op het cannabisdossier. De VNG riep het Rijk op tot “een landelijk programma van experimenten met een geregelde cannabisketen van teelt tot verkoop” en meldde dat “veel gemeenten graag een bijdrage willen leveren”.

Burgemeesters

Deze roep om regulering vanuit het lokale bestuur was zeker niet de eerste. Al in 1999 (!) riep de Tilburgse burgemeester Johan Stekelenburg (PvdA) de landelijke politiek op om de achterdeur van de coffeeshop te reguleren, gesteund door 20 andere burgemeesters. De VNG deed in 2008 hetzelfde, met een groots opgezette “Wiet Top” in Almere. De Maastrichtse burgemeester Gerd Leers (CDA) probeerde zijn partijgenoten er in deze periode van te overtuigen dat alleen criminelen profiteren van het niet reguleren van de achterdeur.

Kloof tussen lokaal en landelijk bestuur

Ruim zestig burgemeesters ondertekenden in 2014 het “Manifest Joint Regulation”, een nieuwe oproep aan Den Haag om de achterdeur eindelijk te reguleren. De reactie van toenmalig justitieminister Ivo Opstelten (VVD): ‘Ik ga niet over tot reguleren van coffeeshops. Ook al komen er tien manifesten, het antwoord blijft vol overtuiging nee. Ik ga erover en zij niet.’ De gegroeide kloof tussen lokaal en landelijk bestuur is hiermee treffend geïllustreerd.

Legaliseer softdrugs – haal het verdienmodel weg

In september 2021 lanceerde een groep van 36 burgemeesters een nieuw appèl aan het Rijk, het ‘Manifest Ondermijnende Criminaliteit’. Een van de vier aanbevelingen: ‘Legaliseer softdrugs – haal het verdienmodel weg’.

Deze incomplete opsomming laat zien hoeveel tijd er is verloren met het negeren van lokale bestuurders, die elke dag worstelen met de gevolgen van het Haagse beleid en het vooruitschuiven van het probleem. Al meer dan 25 jaar proberen deze bestuurders Den Haag duidelijk te maken hoeveel negatieve effecten deze stagnatie heeft voor de veiligheid, criminaliteit en volksgezondheid in hun gemeenten.



Paul Depla

Afscheid van het halfslachtige gedoogbeleid

De Bredase burgemeester Paul Depla is zo'n bestuurder, die zich al jaren in zet voor regulering. In november 2025 legde hij in een interview met de voorzitter van de stichting VOC uit waarom:

'Als je een café hebt waar je wel bier mag schenken en kopen, maar het bier mag niet worden gebrouwen, zal iedereen beseffen dat je morgen een illegale brouwerij hebt. En als je die één hebt, dan heb je binnen de kortste keren de tweede, de derde. Voordat je het weet heb je een netwerk van illegale brouwerijen, gerund door de georganiseerde criminaliteit, die er juist vanwege het illegale karakter heel veel geld aan verdient.'

'Criminaliteit en illegaliteit zullen altijd blijven bestaan, maar in dit geval waren wij als overheid medeveroorzaker. Want de coffeeshop had een vergunning van de overheid, van mij als burgemeester, waarvan ik wist: hij kan die vergunning alleen maar gebruiken als hij gebruik maakt van de illegaliteit. Als overheid wisten we dat we een systeem hadden laten ontstaan dat gebaseerd was op illegaliteit, op criminele activiteiten. In een rechtsstaat is dat niet te verdedigen.'

Depla sprak in de verleden tijd, omdat de coffeeshops in Breda sinds september 2025 uitsluitend worden bevoorraad door de vergunde telers in het wietexperiment. Hij noemde drie punten die voor hem cruciaal waren in zijn strijd voor regulering:

De geloofwaardigheid van de overheid stond op het spel. En het hinderen van de georganiseerde criminaliteit, met name door die olievlekwerking, omdat je zag dat bij die hennepsteelt heel veel mensen betrokken werden. En het derde punt: de volksgezondheid. Dat waren de drie belangrijkste elementen om te blijven strijden voor een afscheid van het halfslachtige gedoogbeleid en ervoor te zorgen dat we daadwerkelijk een gereguleerde keten zouden krijgen, van teelt tot aan de consument.'

**Omslag van het rapport
Internationale ontwikkelingen in cannabisbeleid
voor recreatief gebruik (2024),
in opdracht van het WODC.**

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC)
is onderdeel van het ministerie van justitie en veiligheid.



Hoofdstuk 2

Internationaal perspectief: regulering van Duitsland tot Zwitserland

Het aantal landen en staten dat repressie en vervolging van cannabis verruilt voor regulering blijft groeien. De trend is op elk continent zichtbaar. In opdracht van het WODC brachten RAND Europe en het Trimbos-instituut de internationale ontwikkelingen op het terrein van cannabisbeleid voor recreatief gebruik sinds 2010 in kaart. In hun eindrapport, verschenen in 2024, schrijven de onderzoekers:

‘In onze inventarisatie van de internationale ontwikkelingen sinds 2010 die binnen de afbakening vielen, zijn uitsluitend beleidswijzigingen gesignaleerd waarbij cannabisteelt, -distributie en/of -verkoop zijn gereguleerd. Beleidswijzigingen (in de wet) waarin een cannabisverbod werd aangescherpt zijn er niet geweest sinds 2010.’

In dit hoofdstuk geven we een korte update van de stand van zaken in zeven Europese landen en drie landen buiten Europa.

Duitsland

Sinds 1 april 2024 mogen volwassenen 25 gram cannabis in het openbaar bij zich hebben, maximaal 50 gram cannabis thuis bewaren en maximaal drie cannabisplanten kweken voor persoonlijke consumptie. Sinds 1 juli 2024 kunnen teeltverenigingen een vergunning aanvragen. Deze verenigingen telen cannabis ten behoeve van hun leden. In oktober 2025 waren er in totaal 343 vergunde teeltverenigingen in Duitsland. De door de vorige regering aangekondigde *Fachgeschäfte*, commerciële cannabiswinkels, laten nog op zich wachten. Medicinale cannabis is sinds 2017 legaal in Duitsland.

Tsjechië

Volwassen Tsjechen mogen sinds 1 januari 2026 maximaal drie cannabisplanten voor eigen consumptie kweken en tot 100 gram gedroogde cannabis thuis hebben. In de openbare ruimte geldt een limiet van 25 gram. Het bezit van vier tot vijf planten wordt beschouwd als een overtreding, bezit van meer dan 200 gram gedroogde cannabis of teelt van meer dan vijf planten blijft strafbaar. Medicinale cannabis is sinds 2013 legaal in Tsjechië.

Malta

Het eerste EU land dat cannabis voor recreatief gebruik legaliseerde is Malta. Sinds december 2021 mogen volwassenen er maximaal vier cannabisplanten per huishouden kweken voor persoonlijke consumptie. Mensen die niet zelf hun cannabis willen of kunnen kweken, kunnen zich aansluiten bij non-profit cannabisclubs vergelijkbaar met die in Duitsland. Daarvan zijn er inmiddels 22. De maximale bezitshoeveelheid is laag, maar nog altijd twee gram hoger dan in Nederland: 7 gram. Medicinale cannabis is sinds 2018 legaal.

Luxemburg

Volwassen inwoners van Luxemburg mogen sinds 21 juli 2023 vier planten per huishouden kweken. Sancties voor bezit van kleine hoeveelheden (minder dan drie gram wiet) zijn versoepeld. Consumptie in het openbaar blijft verboden. Medicinale cannabis is sinds 2018 toegestaan op recept.

Cannabis Social Club in Barcelona 2023



Trudeau: Canada kreeg geen sanctie van de VN na legalisering cannabis

De Canadese vrees voor mogelijke sancties van de VN vanwege de legalisering van cannabis in 2018 is onterecht gebleken. In 2024 onthulde voormalig president Justin Trudeau in een interview met France.tv: 'We dachten dat ze Canada zouden kunnen straffen omdat we ons niet houden aan de [internationale drugs]verdragen. Maar niemand heeft hier met ons over gesproken. Ze waren geïnteresseerd en keken naar wat we aan het doen waren.'

Spanje

Bezit, consumptie en thuisteelt voor persoonlijke consumptie zijn gedecriminaliseerd in Spanje. Dit geldt ook voor verenigingen en hun niet publiek toegankelijke clubhuizen. Op deze basis ontstond in de jaren negentig de Cannabis Social Club (CSC), waar leden door aan de club verbonden kwekers geteelde cannabis kopen en consumeren. Hun precieze aantal is onbekend, maar het zijn er honderden, met een concentratie in Barcelona, dat al even bekend staat als “het nieuwe Amsterdam”.

Bezit en consumptie van cannabis in het openbaar zijn overigens wel strafbaar. Wettelijke regulering van de Cannabis Social Clubs door de Catalaanse lokale overheid is door de landelijke overheid getorpedeerd, waardoor ze in een grijs gebied blijven zitten. In oktober 2025 reguleerde Spanje medicinale cannabis, met een aantal beperkingen. Zo mogen alleen medisch specialisten cannabis voorschrijven en alleen ziekenhuisapotheken het verstrekken.

Portugal

Sinds 2001 zijn alle drugs gedecriminaliseerd in Portugal. Het drugsgebruik ligt sinds de decriminalisering onder het gemiddelde in de EU. Sinds medicinale cannabis in 2018 werd gelegaliseerd, heeft de medicinale cannabisindustrie een hoge vlucht genomen. Het zonnige klimaat, lage loonkosten en een stabiel wettelijk kader zijn hier de oorzaken van. Diverse grote Canadese en Amerikaanse cannabisbedrijven, (o.a. Tilray, Curaleaf en Somai Pharmaceuticals) runnen kwekerijen en verwerkingsbedrijven in Portugal.

Canada

Canada legaliseerde medicinale cannabis op 30 juli 2001, in hetzelfde jaar als Nederland. Sinds 17 oktober 2018 is bezit, verkoop en productie van cannabis voor recreatief gebruik legaal. Volwassenen mogen maximaal 30 gram cannabis in het openbaar bezitten. De wet bevat omrekeningsfactoren, zoals: 1 gram droge cannabis staat gelijk aan 5 gram verse cannabis of 15 gram *edibles*.

In de meeste provincies geldt geen maximum hoeveelheid cannabis die je thuis mag bewaren. Uitzonderingen zijn Quebec en Nunavut (150 gram per huishouden) en British Columbia (1 kilo per huishouden). Volwassenen mogen maximaal vier planten per huishouden thuis kweken, uit legaal zaad of legale stekken. Provincies mogen thuisteelt in hun staat verbieden, maar Quebec is de enige provincie die dit doet.

Uit onderzoek blijkt dat in 2023, vijf jaar na de legalisering, 78% van de Canadese cannabisconsumenten was overgestapt naar het legale aanbod. In 2024 droeg de cannabisindustrie \$16 miljard bij aan het Canadese BBP en was goed voor 227.000 banen.

Thailand

Thailand legaliseerde cannabis in juni 2022 door de plant te schrappen uit de lijst verboden middelen. Drie jaar later werden er nieuwe regels ingevoerd om de explosief gegroeide cannabisindustrie in goede banen te leiden. Van een *rollback* lijkt echter geen sprake. Eind december 2025 telde Thailand 18.433 cannabiswinkels. Door de strengere regels zijn er in 2025 in totaal 8.636 vergunningen van cannabisondernemers ingetrokken of verlopen.

TABEL MET STATEN EN LANDEN WAAR DE THUISTEELT VAN CANNABIS VOOR PERSOONLIJKE CONSUMPTIE IS GEREĞULEERD.

Gereguleerde thuisteelt in 15 landen en 24 Amerikaanse staten

LAND:

Antigua en Barbuda
Canada
Chili
Colombia
Duitsland
Georgië
Jamaica
Luxemburg
Malta
Mexico
Spanje
Thailand
Tsjechië
Uruguay
Zuid-Afrika

Maximum aantal planten:

4 planten per huishouden
4 planten per huishouden (m.u.v. Quebec)
6 planten per huishouden
20 planten per persoon
3 planten per persoon
geen strikte limiet mits voor eigen gebruik
5 planten per persoon
4 planten per huishouden
4 planten per huishouden
6 planten per persoon | 8 per huishouden van meer dan 2 personen
onbeperkt mits op privéterrein en voor eigen gebruik
onbeperkt, 15 planten wordt vaak als maximum gehanteerd
3 planten per persoon
6 planten per huishouden
geen strikte limiet mits voor eigen gebruik

STAAT:

Alaska
Arizona
Californië
Colorado
Connecticut
Delaware
Guam
Maine
Maryland
Massachusetts
Michigan
Minnesota
Missouri
Montana
Nevada

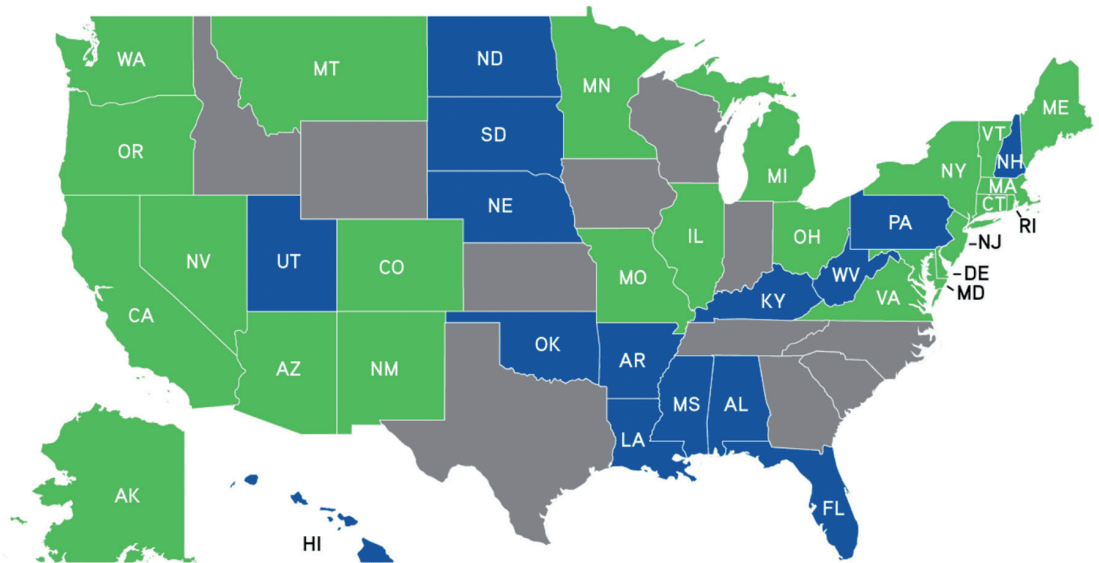
New Mexico

New York
Northern Mariana Islands
Ohio
Oregon
Rhode Island
Vermont
Virginia
Washington D.C

Maximum aantal planten:

3 volwassen | 6 totaal per persoon | maximaal 12 per huishouden
6 planten per persoon | maximaal 12 per huishouden
6 planten per huishouden
6 planten per persoon | maximaal 12 per huishouden
3 volwassen | 6 totaal per persoon | maximaal 12 per huishouden
6 planten per huishouden
3 volwassen | 6 totaal per huishouden
3 volwassen planten per persoon
2 planten per huishouden
6 planten per persoon | maximaal 12 per huishouden
12 planten per huishouden
8 planten (maximaal 2 bloeiend) per huishouden
6 bloeiende, 6 niet bloeiende, 6 stekken per persoon (met registratie)
2 volwassen | 4 totaal per huishouden
6 planten per persoon | maximaal 12 per huishouden,
mits dichtstbijzijnde winkel op meer dan 25 mijl afstand is
6 volwassen | 12 totaal per persoon |
maximaal 12 volwassen planten per huishouden
3 volwassen | 6 totaal per persoon | maximaal 12 per huishouden
6 volwassen + 12 onvolwassen per huishouden
6 planten per persoon | maximaal 12 per huishouden
4 planten per huishouden
3 planten per huishouden
2 volwassen planten per persoon | maximaal 6 per huishouden
4 planten per huishouden
3 volwassen | 6 totaal per persoon | maximaal 12 per huishouden

■ In deze staten is medicinale én recreatieve cannabis legaal
 ■ In deze staten is medicinale cannabis legaal



Verenigde Staten

Cannabis voor recreatief gebruik is begin 2026 legaal in 24 Amerikaanse staten en vier territoria of districten. Dit zijn in alfabetische volgorde: Alaska, Arizona, Californië, Colorado, Connecticut, Delaware, District of Columbia, Guam, Illinois, Maine, De Marianen, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Missouri, Montana, Nevada, New Jersey, New Mexico, New York, Ohio, Oregon, Rhode Island, US Virgin Islands, Vermont, Virginia en Washington State.

Alle vijftig Amerikaanse staten, plus de belangrijkste territoria, hebben inmiddels een vorm van wetgeving aangenomen met betrekking tot het mediceinaal gebruik van cannabis of afgeleide producten, zoals CBD (cannabidiol).

Zwitserland

Sinds 2012 is bezit van maximaal 10 gram cannabis door volwassenen gedecriminaliseerd. Cannabis met maximaal 1 procent THC, de zogenoemde CBD wiet, is volledig legaal en wordt verkocht in supermarkten, kiosken en via automaten. In 2021 maakte een wetswijziging de weg vrij voor lokale experimenten met gereguleerde teelt en verkoop van cannabis voor recreatief gebruik. In januari 2023 startte het eerste experiment in Bazel. Inmiddels lopen er ook proeven in Zürich, Lausanne, Bern/Biel en Genève.

De experimenten zijn beperkt in omvang maar worden alom beschouwd als voorbode van legalisering. De talrijke producenten van CBD wiet kunnen na legalisering eenvoudig overstappen naar wietsoorten met meer THC. De Commissie voor Sociale Zekerheid en Gezondheid van de Nationale Raad publiceerde in augustus 2025 een voorontwerp voor een legaliseringswet. Doel is het helder regelen van de teelt, productie en verkoop van cannabis, zonder de consumptie te stimuleren. Ook thuisteelt wordt in het wetsvoorstel gereguleerd.



Zwitserse CBD wiet



Dries van Agt (1931-2024), de eerste CDA premier, was als minister van justitie in 1976 verantwoordelijk voor de fundamentele wijziging van de Opiumwet. Veertig jaar later was 'De vader van het gedoogbeleid' de eregast op Cannabis Bevrijdingsdag, het gratis protestival dat de stichting VOC van 2009 tot 2018 in Amsterdam organiseerde.

Hoofdstuk 3

Een halve eeuw paradoxaal cannabisbeleid

Ons cannabisbeleid vindt zijn oorsprong in de jaren zestig van de vorige eeuw. Net als in de rest van de wereld neemt het gebruik van cannabis in deze periode toe in Nederland. Eind jaren zestig loopt ook het aantal veroordelingen wegens cannabis snel op. Vaak gaat het om studenten, wier carrière door zo'n veroordeling en het bijbehorende strafblad in de knop wordt gebroken. Steeds meer mensen plaatsen daar vraagtekens bij.

Onderscheid tussen soft- en harddrugs

Twee commissies buigen zich over de kwestie; hun rapporten, *Ruimte in het drugsbeleid* (1971) en *Achtergronden en risico's van druggebruik* (1972), vormen de basis voor de historische wijziging van de Opiumwet in 1976. Het kabinet formaliseert het onderscheid tussen soft- en harddrugs dat het Openbaar Ministerie al sinds 1969 hanteert. Als softdrugs gelden wiet en hasj, als harddrugs middelen “met een onaanvaardbaar risico” zoals heroïne en cocaïne.

Opportuniteitsbeginsel

Het gebruik van zowel soft- als harddrugs is sinds 1976 niet meer strafbaar, om te voorkomen dat gebruikers geen hulp zoeken uit angst voor vervolging. Bezit van maximaal 30 gram cannabis geldt voortaan als een overtreding, die de politie kan gedogen op grond van het opportuniteitsbeginsel en die geen strafblad tot gevolg heeft.

Scheiding der markten

Dat het parlement instemt met de nieuwe Opiumwet en een aparte status voor cannabis, heeft veel te maken met het sinds 1972 sterk stijgende aantal heroïneverslaafden. De scheiding van de markten voor cannabis en harddrugs wordt een belangrijk beleidsdoel. Wie cannabis wil kopen, moet niet in aanraking komen met veel schadelijkere drugs, omdat de dealer die ook verkoopt. Een tweede belangrijke beleidsdoelstelling is het behoeden van cannabisconsumenten voor criminalisering en marginalisering. De gezondheid en veiligheid van de consumenten staan centraal in het beleid.

Huisdealer

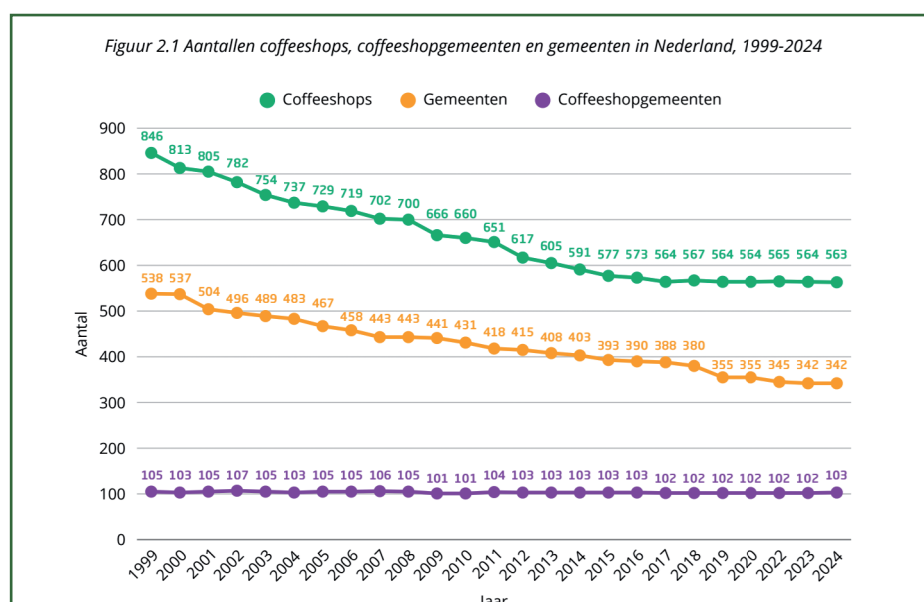
Het fenomeen huisdealer, dat eind jaren zestig ontstaat in het Amsterdamse jongerencentrum Paradiso, sluit aan bij de landelijke beleidsdoelstellingen. De huisdealer mag met toestemming van de leiding softdrugs verkopen; andere dealers worden verwijderd. De roep van grote steden, jongerencentra en de Vereniging Nederlandse Gemeenten om een (semi)legale status van de huisdealer vindt gehoor. Het Openbaar Ministerie besluit in 1977 huisdealers pas te vervolgen ná beraad in het driehoeksoverleg.

Wankele rechtspositie

Van de huisdealer naar de coffeeshop blijkt een kleine stap. De eerste coffeeshops gaan al voor de wijziging van de Opiumwet in 1976 open: de Mellow Yellow in 1972, de Bulldog in 1975. Belangrijk om te beseffen: bezit, aankoop en verkoop van cannabis werden toen en worden nu nog steeds gedoogd, maar blijven formeel strafbaar. Deze al een halve eeuw durende gedoogstatus levert veel problemen op, van de aanlevering aan “de achterdeur” tot de wankele rechtspositie van consumenten en ondernemers.



Coffeeshop Green House Amsterdam



Het aantal coffeeshops daalde tussen 1999 en 2024 van 846 naar 563.
 Dat is een daling van bijna 35 procent in een periode waarin
 de bevolking met 14 procent groeide.

AHOJ-criteria

Het duurt tot 1994 voordat er een landelijk coffeeshopbeleid komt, met als kern de AHOJ-criteria, later uitgebreid met de G-, I- en A-criteria. Deze letterbrij staat voor:

A: Geen affichering (reclame)

H: Geen handel in hard drugs

O: Geen overlast

J: Geen verkoop aan jeugdigen (tot 1996 vanaf 16 jaar, sinds 1996 vanaf 18 jaar)

G (sinds 1996): Geen grote hoeveelheden
(maximaal 5 gram per klant per dag, maximaal 500 gram voorraad)

I (sinds 2012): Geen toegang voor niet-ingezetenen
(wordt anno 2025 slechts in 6 gemeenten gehandhaafd)

A (sinds 2014): Afstand tussen coffeeshop en een school moet minimaal 350 meter bedragen

De coffeeshops houden zich goed aan al deze criteria. Het meest recente coffeeshop onderzoek van bureau Breuer & Intraval (2025) meldt daarover:

‘In de jaren 2023 en 2024 zijn in totaal 38 overtredingen van de geldende gedoogcriteria geconstateerd, verspreid over 15 verschillende gemeenten. Het vaakst werd een overtreding van het criterium voor de maximale handelshoeveelheid geconstateerd. In totaal ging het om 20 overtredingen verspreid over 10 gemeenten. Voor de H- en I-criteria zijn in deze periode geen overtredingen geconstateerd.’

Minderjarigen

Overtreding van het J-criterium (geen toegang voor minderjarigen) werd in twee jaar niet meer dan drie keer geconstateerd. Een schril contrast met het aantal overtredingen van het verkoopverbod van alcohol aan minderjarigen. De “Factsheet - Naleven van de leeftijdsgrens alcohol op evenementen” van het Trimbos-instituut (2025) meldt: ‘Naleving van de leeftijdsgrens in Nederland is erg laag, vooral bij de horeca (25,5%) en sportkantines (22,4%). Dat betekent dat in ongeveer 75% van de gevallen minderjarigen alcohol kunnen kopen.’

Van 1500 naar 563 coffeeshops

Het aantal coffeeshops is de afgelopen dertig jaar sterk gedaald. Midden jaren negentig schatte Marcel de Kort, auteur van *‘Tussen patiënt en delinquent, geschiedenis van het Nederlandse drugsbeleid’*, hun aantal op 1500. Bij de eerste officiële meting, in 1999, werden 846 coffeeshops geteld. Dat aantal is in de meest recente meting (2024) gedaald naar 563. De Nederlandse bevolking groeide sinds 1999 met 2,37 miljoen inwoners.

Nuloptie gemeenten

De scheiding der markten is een succes: consumenten kunnen in een veilige en vertrouwde omgeving cannabis kopen, zonder dat zij met andere drugs in aanraking komen. Helaas hebben de meeste gemeenten, 240 van de 342, nul coffeeshops. Deze zogenaamde nuloptie gemeenten laten de cannabisverkoop over aan het illegale circuit en aan gemeenten die wél coffeeshops hebben. De doelstelling om consumenten te behoeden voor criminalisering en marginalisering is grotendeels bereikt. Er is nog wel sprake van een stigma, dat door de semilegale status van cannabis en door uitspraken van sommige politici wordt versterkt.

Cannabisteelt bij CanAdelaar, een van de tien vergunde telers in het wietexperiment



Machinaal wegen en verpakken van cannabis bij CanAdelaar



Wietexperiment

Na decennia van toenemende repressie markeert het experiment gesloten coffeeshopketen, beter bekend als het wietexperiment, een omslag in het gedoogbeleid. Hoewel beperkt in omvang tot tien steden en tien vergunde telers, vormt het experiment een fundamentele stap naar een volledig geregleerde keten.

Betrouwbare ingrediëntinformatie

Ondanks een aantal weffouten en een hele reeks vertragingen zijn de belangrijkste partijen in het experiment, de consumenten, de coffeeshops en de telers enthousiast. De kwaliteit van de producten is hoog, de prijzen zijn concurrerend en de consument weet zich eindelijk verzekerd van schone cannabis, van de variëteit die op de verpakking staat vermeld en van betrouwbare ingrediëntinformatie. Regulering werkt.

Illegale markt

Jammer genoeg doen slechts 72 van de 563 coffeeshops in Nederland mee aan het wietexperiment, nog geen dertien procent. In alle andere coffeeshops, in 92 gemeenten, staat nog steeds alleen ongeregleerde cannabis op het menu, met alle bijbehorende nadelen en risico's. Het experiment heeft een looptijd van vier jaar, gerekend vanaf 7 april 2025 en kan met maximaal anderhalf jaar verlengd worden. Dit betekent dat ruim 85 procent van de coffeeshops nog tot 2030 kan worden gedwongen op de illegale markt in te kopen.

Wat het VOC betreft is een halve eeuw gedogen meer dan genoeg. Het wietexperiment moet worden versneld en uitgebreid met gemeenten die mee willen doen en telers om voldoende gevarieerd aanbod te garanderen en ook kleine producenten een kans te geven.

Cannabis van 6 producenten in het wietexperiment





Trump tekent decreet om cannabis naar Lijst 3 te verplaatsen

Op 18 december 2025 tekende Donald Trump een decreet om cannabis zo snel mogelijk te verplaatsen van Lijst 1 naar Lijst 3 van de *Controlled Substances Act*, de Amerikaanse drugs-wet. Cannabis zou daarmee niet legaal worden, maar de regels voor onderzoekers en ondernemers zouden aanzienlijk soepeler worden door deze her-classificatie.

Hoofdstuk 4

Medicinale cannabis: elf aanbevelingen

Op 1 januari 2026 werd een nieuwe Beleidsregel opiumonthefing van kracht, die de mogelijkheden om te handelen in cannabis voor mediceaal gebruik verruimt. Deze verruiming volgt op een Beleidsregel opiumonthefing van september 2024; de eerste wijziging van het medicinale cannabisbeleid in achttien jaar.

Robuust systeem

Nederland en Canada waren in 2001 de eerste landen in de moderne geschiedenis die medicinale cannabis legaliseerden. In Canada is sindsdien een robuust systeem ontwikkeld, met veel producenten en producten, vergoeding door private verzekeraars, belastingvoordeel voor medicinale cannabisgebruikers en op zijn minst basiskennis over het onderwerp bij medische professionals.

Monopolie

In ons land ging het anders. Tot 2024 had de firma Bedrocan een monopolie op productie en levering van medicinale cannabis aan de apotheken. Het aanbod is zeer beperkt. Studenten geneeskunde en farmacie leren doorgaans niets over medicinale cannabis. Het Zorginstituut Nederland oordeelde tot drie keer toe (in 2003, 2016 en 2017) dat “de resultaten van onderzoek onvoldoende zijn om van een bewezen werkzaamheid van de therapeutische toepassing van medicinale cannabis te kunnen spreken”. Resultaat: geen enkele zorgverzekeraar vergoedt medicinale cannabis.

Trump

Het Zorginstituut vermeldt in haar adviezen niet dat wetenschappelijk onderzoek naar cannabis sinds de Amerikaanse classificatie als Lijst 1 middel in 1971 vrijwel onmogelijk is. Het is een van de belangrijkste redenen waarom het Amerikaanse ministerie van volksgezondheid de DEA in 2023 adviseerde om cannabis van Lijst 1 naar Lijst 3 te verplaatsen. De Amerikaanse president Trump tekende op 18 december 2025 een decreet om deze verplaatsing te effectueren. Als cannabis op Lijst 3 staat wordt onderzoek veel makkelijker en krijgt de cannabisindustrie toegang tot banken en fiscale voordelen.

Nederlands Huisartsen Genootschap

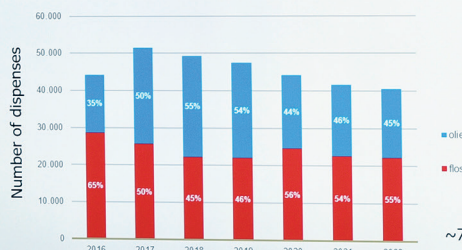
Een tweede struikelblok voor effectieve toepassing van medicinale cannabis is het standpunt van het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG). Het genootschap adviseert haar leden om medicinale cannabis alleen te overwegen bij patiënten in de palliatieve fase; in alle andere gevallen raadt het NHG af om cannabis voor te schrijven.

Ruim 93% zonder recept

Door de informatieachterstand bij medische professionals en de negatieve adviezen van het Zorginstituut en het NHG is het vrijwel ondoenlijk om een recept te bemachtigen voor medicinale cannabis. Uit cijfers die het Trimbos Instituut in december 2025 publiceerde blijkt dat 93,4 procent van het medicinale cannabisgebruik in Nederland zonder doktersrecept gebeurt.

Rationale

- Medicinale cannabis op recept is >20 jaar verkrijgbaar in NL
- Desondanks gebruikt >90% cannabis om medicinale redenen zonder recept
- Zelfmedicatie met cannabisproducten via coffeeshops, thuisweek of dealers
- Risico's: onbekende sterkte, mogelijke verontreinigingen, geen medische begeleiding



bedrocan®

Trimbos
instituut
Netherlands Institute of
Mental Health and Addiction

~7000-9000 patiënten/jaar

Nationaal Instituut voor de Geneeskunde; Stichting Farmaceutische Kengetallen

Bijeenkomst ministerie VWS 23-9-2025

Matthijs Bosson van Bedrocan bij de bijeenkomst

'Medicinale cannabis: waar staan we?'

in het ministerie van VWS in Den Haag, 23 september 2025

Zo'n 460.000 volwassenen gebruiken cannabis voor medicinale doeleinden, becijferde het Trimbos. Een zeer gering deel van hen kan hun medicijn met een recept bij de apotheek halen. De overgrote meerderheid koopt in de coffeeshops, op de illegale markt, kweekt zelf of krijgt cannabis van vrienden. Om te achterhalen waarom dit zo is, startte Trimbos in 2023 het Medusa onderzoek. De resultaten worden in de loop van 2026 gepubliceerd.

De belangrijkste conclusies van het Medusa onderzoek werden in september 2025 gepresenteerd tijdens een bijeenkomst op het ministerie van VWS. Zij sluiten nauw aan bij de geluiden die onze stichting al sinds de oprichting bereiken.

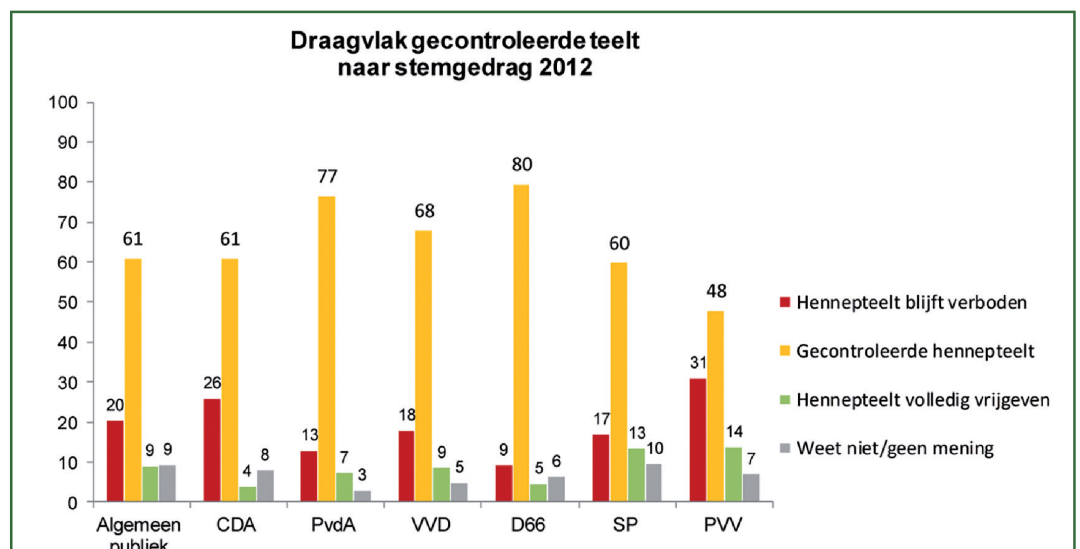
Waarom hebben zo weinig mensen cannabis op recept?

- Hoge kosten en afwezigheid vergoeding
- Gebrek aan deskundigheid bij artsen
- Weinig toegankelijke en betrouwbare informatie
- Onvoldoende passend aanbod
- Stigma rond cannabisgebruik

Artsen zijn “onwelwillend en onwetend” zei een van de sprekers tijdens de bijeenkomst. De onderzoekers presenteerden een “Elfal van Aanbevelingen”, die wij volledig onderschrijven.

Elf aanbevelingen:

- 1 Pas gepersonaliseerde geneeskunde toe
- 2 Herzie het NHG standpunt
- 3 Verbeter medische richtlijnen
- 4 Vergoed voorgeschreven cannabis
- 5 Versterk scholing van artsen
- 6 Train artsen in stigma-vrije communicatie
- 7 Richt expertisecentra op
- 8 Verbeter patiëntinformatie
- 9 Breid het productaanbod uit
- 10 Implementeer *harm reduction* strategieën
- 11 Verhoog onderzoeksfinanciering



Wegen en verpakken bij Hollandse Hoogtes, een van de tien vergunde telers in het wietexperiment

Hoofdstuk 5

Contouren van een cannabiswet: de consument centraal, niet het geld

In het laatste hoofdstuk van het VNG rapport *'Het failliet van het gedogen - Op weg naar de cannabiswet'* uit 2015 schrijven de auteurs:

'Het moge duidelijk zijn dat in onze ogen de tijd van gedogen voorbij is. Gedogen is per definitie een tijdelijke oplossing. Bovendien hebben we laten zien dat het gedogen tot grote problemen leidt. We maken ook een principiële kanttekening bij het gedoogbeleid. Het gedoogbeleid zet een deel van de formele wetgeving (namelijk de strafbaarheid van het voorhanden hebben en verkopen van cannabis) buiten werking. Dit schuurt vanuit rechtsstatelijk oogpunt en is wat ons betreft dan ook niet toekomstbestendig. We pleiten voor een cannabiswet. Een dergelijk belangrijk vraagstuk, met juridische, medische, maatschappelijke en internationale relevantie, verdient het om in volle omvang (formeel) wettelijk te worden geregeld.'

Doorbraak

Net als het stikstofprobleem en de woningnood is modernisering van het cannabisbeleid een opgave die de Haagse politiek decennialang voor zich uit heeft geschoven. Nu het wietexperiment in alle tien deelnemende gemeenten loopt, de eerste resultaten positief zijn en het aantal landen dat cannabis reguleert blijft stijgen, is er alle aanleiding en ruimte voor een doorbraak.

Een opvallend aspect van het wietexperiment is de betrokkenheid van buitenlandse bedrijven. Drie van de tien vergunde telers zijn in handen van al dan niet beursgenoteerde bedrijven. Op zich is er niets mis met buitenlandse deelname aan de Nederlandse gereguleerde cannabismarkt. Maar commerciële belangen mogen de belangen van de consument, en breder de maatschappij, nooit doorkruisen.

Paul Armentano, adjunct-directeur van NORML, de oudste Amerikaanse organisatie voor hervorming van de cannabiswetten, schrijft daar in een recent opiniestuk behartenswaardige woorden over:

'De belangen van de cannabisindustrie stroken niet altijd met die van de consument. Thema's die het belangrijkst zijn voor de consument, zoals het waarborgen van het recht op thuisteelt, het wissen van strafbladen, het beëindigen van discriminatie op de werkvloer en het versterken van de rechten van ouders, trekken bij spelers uit de industrie vaak aan het kortste eind. Zij zetten hun middelen veel liever in om te lobbyen voor gunstigere belastingregels en branchespecifieke regelgeving.'

Volledig ingeburgerd

Discriminatie van cannabisconsumenten op de werkvloer en hun rechten als ouders zijn in Nederland gelukkig niet zo'n groot probleem als in de VS. Maar toch. Cannabisgebruik is hier weliswaar legaal en coffeeshops zijn na ruim een halve eeuw volledig ingeburgerd. Maar het halfslachtige beleid houdt het stigma in stand.



VOC poster cannabis en verkeer 2024



Alexander Pechtold, toenmalig CBR directeur, en Erik van der Vlist van de VOC werkgroep cannabis en verkeer, CBR Rijswijk, augustus 2025

Contouren cannabiswet

Een Nederlandse cannabiswet die de belangen en de gezondheid van de consument centraal stelt, dient te voldoen aan de volgende acht voorwaarden.

- 1 Het recht op bezit is gewaarborgd, zowel in het openbaar als in de privésfeer.
- 2 Het recht op thuisteelt voor persoonlijke consumptie (inclusief delen met vrienden en familie) is gewaarborgd. Huisuitzetting van thuistelers die zich aan de regels houden door verhuurders en hypotheekverstrekkers wordt onwettig.
- 3 Voorgaande veroordelingen voor cannabis gerelateerde feiten die in de Cannabiswet legaal worden, worden van het strafblad van de veroordeelden geschrapt.
- 4 Gereguleerd geproduceerde cannabisproducten worden voorzien van betrouwbare ingrediënt-informatie.
- 5 Naast de te verwachten deelname van grote ondernemers, dient de markt ook toegankelijk te zijn voor kleine producenten.
- 6 Binnen de bestaande regels is vestiging van een coffeeshop of een eventueel ander verkooppunt vrij. Voor gemeentes kan voortaan geen nulloptie meer gelden. De nulloptie heeft tot nu toe de illegale markt juist bevorderd.
- 7 Het ingezetenen criterium voor coffeeshops vervalt; dit is in strijd met artikel 1 van de Grondwet en stimuleert de illegale markt. Coffeeshops zullen vrij zijn in het toelaten van meerderjarige bezoekers, ongeacht hun woonland of nationaliteit.
- 8 Hoewel uiteraard btw zal worden geheven op legale cannabis, dient het opleggen van accijns vermeden te worden. Cannabis is immers een reguliere plant geworden en de gezondheidsrisico's zijn veel kleiner dan die van tabak en alcohol (zie tabel pagina 4).

Cannabis en verkeer

Los van de beoogde cannabiswet, dient op korte termijn herziening plaats te vinden van de regelgeving rond cannabis en verkeer. Teveel mensen raken in de problemen door een vals positieve speeksel- en of bloedtest. Verminderde rijvaardigheid moet het criterium zijn voor vervolging, niet reststoffen van cannabis in speeksel of bloed. De VOC-werkgroep Cannabis en Verkeer heeft in 2025 overleg gevoerd met CBR voorzitter Alexander Pechtold, het hoofd medische zaken en de divisie-manager rijgeschiktheid van het CBR. Zij constateerden met ons dat de praktijk hier knelt en onrechtvaardig uit kan pakken.

Brede steun bevolking

Niet alleen de gemeenten steunen volledige regulering van cannabis, ook een ruime meerderheid van de bevolking. Al in 2015 wees een enquête van onderzoeksbureau *Motivaction* uit dat 70 procent van de Nederlanders regulering van de cannabisteelt steunt. 'Opvallend is dat een ruime meerderheid van de kiezers van partijen die kritisch zijn over vrijere regels daar wel voorstander van is', meldde *NOS Nieuws* destijds. 'Bij de VVD is dat 77 procent, bij het CDA 65 procent, bij de PVV 62 procent en de ChristenUnie 51 procent.'

Innovatieve, effectief gereguleerde industrie

Met de totstandkoming van een hierboven geschetste cannabiswet kan Nederland een innovatieve, effectief gereguleerde industrie realiseren, met een regulier arbeidsaanbod en bijbehorende afdracht van premies en belastingen.



Peter R. de Vries (1956-2021) over de war on drugs

Misdaadverslaggever Peter R. de Vries was een uitgesproken criticaster van de *war on drugs* en een voorstander van legalisering van cannabis. Deze twee citaten getuigen daarvan:

Volle gevangenissen en verstopte rechtspraak

"Ik ben 40 jaar misdaadverslaggever en volg al die tijd wereldwijd het anti-drugs beleid. Als we één conclusie kunnen trekken, dan is het dat de *war on drugs* al heel lang geleden verloren is en dat het beleid gewoon bankroet is. Het heeft nergens toe geleid. Ja, tot volle gevangenissen en een verstopte rechtspraak. Maar op iedere hoek van de straat is nog volop drugs te krijgen."

Op1, 20 januari 2020

Legalisering en beheersing

"Veel mensen roepen: aanpakken die drugs, harder straffen et cetera. Ik hoor tot een andere categorie. Ik ben van mening dat we de *war on drugs* al lang verloren hebben. Daar zijn miljarden en miljarden in gestoken -en dan heb ik het nog niet over de VS, waar die oorlog nog veel heftiger is gevoerd- en die is gewoon verloren. Ik denk dat we op een andere manier naar dit probleem moeten kijken. En daar hoort legalisering en beheersing van drugs bij."

Jinek! 18 september 2019

BRONVERMELDING

Hoofdstuk 1- de roep om regulering

Het failliet van het gedogen - Op weg naar de cannabiswet, eindrapport van de VNG werkgroep modernisering cannabisbeleid in opdracht van het VNG bestuur, november 2015
https://www.dordrecht.nl/pls/idad/mozEgemDocument?F_DOCNR=5260713

Cannabisbeleid moet op de schop, VNG Magazine 10, 2016, pag. 29
https://vng.nl/sites/default/files/26-31_vng_jaarcongres_8_juni.pdf

Verslaafd aan het eigen gelijk - Hoe het cannabisdebat een loopgravenoorlog werd, De Groene Amsterdammer, 30 juli 2014
<https://www.groene.nl/artikel/verslaafd-aan-het-eigen-gelijk>

"Ik ga niet over tot reguleren van coffeeshops. Ook al komen er tien manifesten, het antwoord blijft vol overtuiging nee. Ik ga erover en zij niet."
Ivo Opstelten, VVD minister van V&J, reageert op het burgemeestersmanifest voor regulering van cannabis, NOS Nieuws, 31 januari 2014
<https://voc-nederland.org/citaten-over-drugs-en-prohibitie/>

CannaStemBus interview met Paul Depla, 26 oktober 2025
<https://youtu.be/qrH47BgjC80?si=VD3rmQYxiNzMb42B>

Hoofdstuk 2 - Internationaal perspectief: regulering van Duitsland tot Zwitserland

Internationale ontwikkelingen in cannabisbeleid voor recreatief gebruik, eindrapport. RAND Europe en Trimbos instituut, oktober 2024
<https://www.wodc.nl/actueel/nieuws/2024/10/08/leren-van-internationale-ontwikkelingen-in-cannabisbeleid>

Legality of cannabis, Wikipedia lemma
https://en.wikipedia.org/wiki/Legality_of_cannabis

Duitsland:

Nach langem Ringen: Bundestag verabschiedet Cannabis-Legalisierung, website Duitse parlement, zonder datum, 2024
<https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2024/kw08-de-cannabis-990684>

Cannabisgesetz (CanG), website Duitse ministerie van volksgezondheid, zonder datum
<https://www.bundesgesundheitsministerium.de/service/gesetze-und-verordnungen/detail/cannabisgesetz.html>

In NRW gibt es 96 Cannabisvereine, in Bayern nur acht, Der Spiegel, 16 oktober 2025
<https://www.spiegel.de/panorama/cannabis-vereine-in-deutschland-nrw-hat-die-meisten-bayern-bleibt-zurueck-a-665287fd-4cfa-4ffa-a915-1f75c73a37b2>

Tsjechië:

Zákaz propagace komunismu platí. Prezident podepsal trestní zákoník, který zčásti legalizuje konopí (Het verbod op het promoten van het communisme blijft van kracht. De president heeft een wetswijziging ondertekend die cannabis gedeeltelijk legaliseert.), iRozhlas, 17 juli 2025
https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/zakaz-propagace-komunismu-plati-prezident-podepsal-trestni-zakonik-ktery-zcasti_2507171538_dci

Malta:

It's official: recreational cannabis reform is now law, Times of Malta, 18 december 2021

<https://timesofmalta.com/article/its-official-recreational-cannabis-reform-is-now-law.922342#.Yb4P883SH2Q.twitter>

Malta becomes first EU nation to legalise cannabis, BBC, 14 December 2021

<https://www.bbc.com/news/world-europe-59660856>

Bill No. 241: Authority on the Responsible Use of Cannabis Bill, Thirteenth Legislature (2017 - 2022), website parlement Malta

<https://parlament.mt/13th-leg/bills/bill-no-241-authority-on-the-responsible-use-of-cannabis/>

Cannabis Harm Reduction Associations with an operating permit, website Authority for the Responsible Use of Cannabis

<https://aruc.mt/operational-chras/>

Luxemburg:

Chamber gibt Cannabis-Gesetz grünes Licht, L'Essentiel, 28 juni 2023

<https://www.lesentiel.lu/de/story/chamber-gibt-cannabis-gesetz-gruenes-licht-677966845484>

Loi relative à la culture domestique du cannabis a été publiée au Journal officiel et entrera en vigueur le 21 juillet 2023, website regering Luxemburg, 18 juli 2023

https://gouvernement.lu/fr/actualites/toutes_actualites/communiqués/2023/07-juillet/18-loi-cannabis.html

Spanje:

Organic Law 4/2015, of March 30, on the protection of public safety, UNODC database of legislation

https://www.unodc.org/cld/en/legislation/esp/ley_organica_42015_de_30_de_marzo_de_proteccion_de_la_seguridad_ciudadana./capitulo_v/art._34-39/ley_organica_42015_de_30_de_marzo.html

El Consejo de Ministros aprueba el Real Decreto que regula el uso medicinal de cannabis en preparados estandarizados (De ministerraad keurt het Koninklijk Besluit goed dat het medicinaal gebruik van cannabis in gestandaardiseerde preparaten regelt), website Spaans ministerie van volksgezondheid, 7 oktober 2025

<https://www.sanidad.gob.es/gabinete/notasPrensa.do?id=6761>

Portugal:

Statistical Bulletin 2022 — prevalence of drug use, European Union Drugs Agency

https://www.euda.europa.eu/data/stats2022/gps_en

Canada:

Transitions to legal cannabis markets: Legal market capture of cannabis expenditures in Canada following federal cannabis legalization, International Journal of Drug Policy Volume 142, August 2025, 104828

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0955395925001276?via%3Dihub>

Report: Canadian cannabis sector contributes \$16 billion to GDP, supports over 227,000 jobs in 2024, Stratcann.com, 2 september 2025

<https://stratcann.com/news/report-canadian-cannabis-sector-contributes-16b-to-gdp-supports-over-227000-jobs-in-2024/>

Analysis: Legalization Has Largely Displaced Canada's Illicit Cannabis Market, NORML, 12 mei, 2025

<https://norml.org/blog/2025/05/12/analysis-legalization-has-largely-displaced-canadas-illicit-cannabis-market/>

Trudeau: Canada kreeg geen sancties van VN voor legalisatie cannabis, Cannabisindustrie.nl, 8 april 2024

<https://cannabisindustrie.nl/trudeau-canada-kreeg-geen-sancties-van-vn-voor-legalisatie-cannabis/>

Verenigde Staten:

Marijuana Policy Project: State Policy, geraadpleegd 27 december 2025

<https://www.mpp.org/states/>

Website NORML, National Organisation for the Reform of Marijuana Laws, geraadpleegd december 2025

<https://norml.org/laws/legalization/>

<https://norml.org/laws/medical-laws/>

Thailand:

Cannabis shops face clampdown, Bangkok Post, 7 januari 2026

<https://www.bangkokpost.com/learning/easy/3170485/cannabis-shops-face-clampdown>

Cannabis Flower Now Strictly Regulated in Thailand – Important Notice for Tourists, TAT News, 26 juni 2025

<https://www.tatnews.org/2025/06/cannabis-flower-now-strictly-regulated-in-thailand-important-notice-for-tourists/>

Zwitserland:

Regulierung von Cannabis: Kommission eröffnet Vernehmlassung zu ihrer Vorlage, website Zwitserse parlement, 29 augustus 2025

<https://www.parlament.ch/press-releases/Pages/mm-sgk-n-2025-08-29.aspx?lang=1031>

Hoofdstuk 3 - Een halve eeuw halfslachtig gedoogbeleid

Tussen patiënt en delinquent - Geschiedenis van het Nederlandse drugsbeleid, Marcel de Kort, Uitgeverij Verloren, 1995

Factsheet - Naleven van de leeftijdsgrens alcohol op evenementen, Trimbos-instituut, 2025

<https://handreikingalcoholwet.nl/documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=3045537>

Coffeeshops in Nederland 2024 – Aantallen coffeeshops en gemeentelijk beleid 199-2024, Breuer & Intraval, augustus 2025

<https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3483>

CBS bevolkingsteller, geraadpleegd 7 januari 2025

<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/bevolkingsteller>

Hoofdstuk 4 - Medicinale cannabis: elf aanbevelingen

Nieuwe Beleidsregel Opiumontheffing 2026 gepubliceerd, website cannabisbureau, 21 november 2025

<https://www.cannabisbureau.nl/actueel/nieuws/2025/11/21/nieuwe-beleidsregel-opiumontheffing-2026-gepubliceerd>

93,4% van medicinale cannabisgebruik in Nederland gebeurt zonder doktersrecept,
Cannabisindustrie.nl, 3 december 2025
<https://cannabisindustrie.nl/medicinale-cannabis-gebruik-2024/>

Drugsgebruik onder volwassenen in Nederland in 2024: stijging stimulerende middelen,
website *Trimbos instituut*, 2 december 2025
<https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/drugsgebruik-onder-volwassenen-in-nederland-in-2024-stijging-stimulerende-middelen/>

Herbeoordeling medicinale cannabis: geen verzekerde zorg,
website *Zorginstituut Nederland*, 6 november 2017
<https://www.zorginstituutnederland.nl/documenten/2017/11/06/herbeoordeling-medicinale-cannabis-geen-verzekerde-zorg>

'Onvoldoende bewijs voor effect cannabis', *Pharmaceutisch Weekblad*, 5 juni 2018
<https://www.pw.nl/nieuws/2018/2018onvoldoende-bewijs-voor-effect-cannabis2019>

Trump expands access to cannabis in a major shift in drug policy, *BBC*, 18 december 2025
<https://www.bbc.com/news/articles/cp8z684r6vlo>

Mediwiet bijeenkomst bij VWS: frustratie en sprankjes hoop, *CNNBS.nl*, 30 september 2025
<https://www.cnnbs.nl/mediwiet-bijeenkomst-bij-vws-frustratie-en-sprankjes-hoop/>

Hoofdstuk 5 - Contouren van de cannabiswet: de consument centraal, niet het geld

Het failliet van het gedogen - Op weg naar de cannabiswet, eindrapport van de VNG werkgroep modernisering cannabisbeleid in opdracht van het VNG bestuur, november 2015

Buitenlandse deelname wietexperiment: De grootste teler, het Oostenrijkse CanAdelaar, is gekocht door het Canadese bedrijf Cronos Group. Leli Holland is volledig overgenomen door het eveneens Canadese Village Farms International en The Growery is overgenomen door de Zwitserse investeringsmaatschappij Essence. Bij andere telers, zoals Fyta, zijn buitenlandse investeerders betrokken.

Nederlander voor gecontroleerde hennepcultuur, *NOS Nieuws*, 10 juni 2015
<https://nos.nl/artikel/2040620-nederlander-voor-gecontroleerde-hennepteelt>

De tabel op pagina 4 is afkomstig van de website van Jellinek, een van de grootste instellingen voor verslavingszorg in Nederland
<https://www.jellinek.nl/vraag-antwoord/hoeveel-mensen-overlijden-er-door-alcohol-tabak-en-drugs/>

Paul Armentano: Now Is the Time To Double Down on Cannabis Activism, *NORML website*, 10 december 2025
<https://norml.org/blog/2025/12/10/now-is-the-time-to-double-down-on-cannabis-activism/>

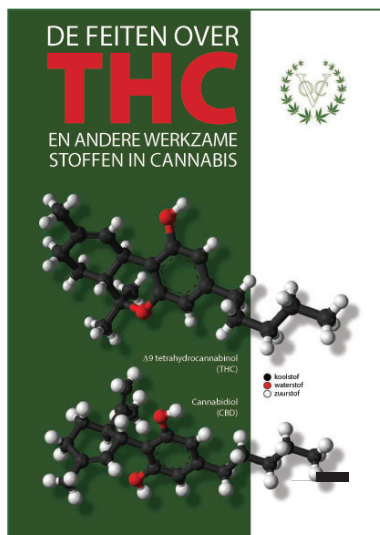
Colofon

Uitgave stichting Verbond voor Opheffing van het Cannabisverbod (VOC), januari 2026

Teksten:	Derrick Bergman
Eindredactie:	VOC Lobbywerkgroep
Begeleiding en advies:	mr. J.L.A.M. Roozen
Foto's en illustraties:	Derrick Bergman / Gonzo Media, Charlotte Grips, stichting VOC, Trimbo-instituut, Wikimedia, X
Vormgeving:	KiWi Ontwerpburo Groningen



2012



2013



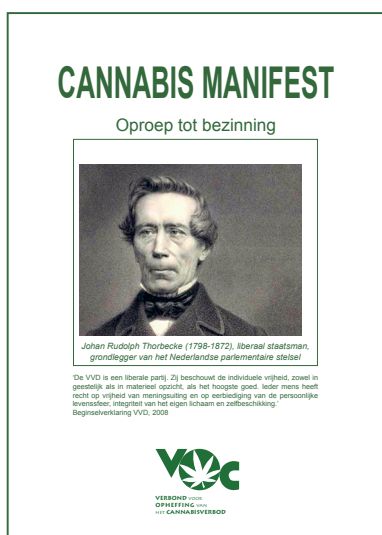
2014



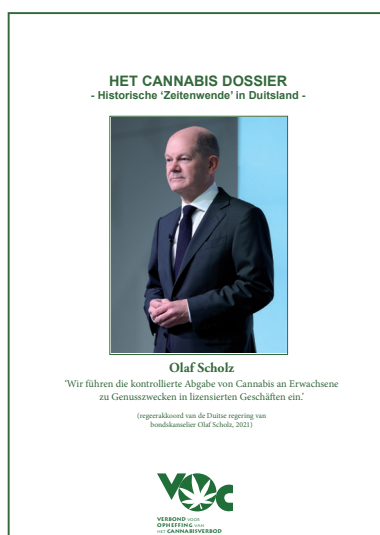
2015



2019



2019



2022



2023

Over de stichting VOC

Het verbond voor Opheffing van het Cannabisverbod (VOC) is een onafhankelijke stichting die zich ten doel stelt om in Nederland tot een effectief en rechtvaardig cannabisbeleid te komen dat de volksgezondheid bevordert en de criminaliteit bestrijdt. Sinds 2012 heeft het VOC een serie zogeheten bidbooks gepubliceerd met actuele, objectief verifieerbare informatie over cannabis ten behoeve van politici, bestuurders, journalisten en andere betrokkenen. Dit negende bidbook is opgedragen aan onze adviseur John Roozen.

SINDS 2024 MOGEN VOLWASSEN DUITSERS:



maximaal 25 gram cannabis in het openbaar bij zich hebben

maximaal 50 gram cannabis thuis bewaren

maximaal drie cannabisplanten kweken voor persoonlijke consumptie

lid worden van een teeltvereniging die cannabis kweekt voor de leden



VERBOND VOOR OPHEFFING VAN HET CANNABISVERBOD

www.voc-nederland.org Twitter: [@vocnederland](https://twitter.com/vocnederland) info@voc-nederland.org